

Amor og digteren

Mit Livs Eventyr og Den Uartige Dreng
genfortalt af Sophus Michaëlis

afføringsbibliotekar Elly Bruunshuus
Petersen

Musikken

I 1930 fejrede man H.C. Andersens 125 års fødselsdag med en stor fest i Odense. Der blev blandt andet i dagene 12. til 16. juli 1930 opført et festspil *Amor og Digteren* med tekst af Sophus Michaëlis og musik af Carl Nielsen.¹ I et interview i *Politiken* den 10. december 1928 sagde Carl Nielsen:

“Da jeg var ovre i Odense, bad de mig skrive en Kantate, men Kantater er jo ikke morsomme. Saa var det, jeg foreslog dem i Stedet for at lave et lille Festspil, og nu er Michaëlis og jeg blevet enige om, at det skal være Eventyret om ‘Den uartige Dreng’. Jeg tror det kan blive yndigt – et lille Billede af Livet set gennem den forkerte Ende af Kikkerten, altsammen ganske smaat... og saa stort alligevel.”²

I et senere interview i forbindelse med H.C. Andersens fødselsdag den 2. april 1930 fortalte Carl Nielsen om inspirationsgrundlaget til festspillet:

“[Jeg] bladede i Tankerne straks Eventyrene igennem og standsede snart ved Eventyret om ‘Den uartige Dreng’. Denne Fortælling om Digterhertet, der vel var gammelt, men ak, stadig saa tilgængelig for Amor, har bl. a. *den* Fordel, at den rummer en meget *dramatisk* Situation ... De ved det Øjeblik da den uartige Dreng, som Digteren har lukket ind, skyder ham sin Pil i Hjertet. Det er dette Eventyr, Sophus Michaëlis nu

har dramatiseret, idet han benytter H.C. Andersens Forelskelse i den store svenske Sangerinde Jenny Lind, og desuden flere Sidemotiver. Til *dette* Festspil er det, jeg nu skal komponere Musikken. (...)

Forstaar De: Naar jeg i dette Øjeblik tænker paa Digteren H.C. Andersen, saa ser jeg for mig noget, som ikke saa ganske lidt ligner et futuristisk Maleri. Jeg ser maaske bl. meget *andet* et gammelt Grantræ, en Snurretop, ja og Halsen af en Svane ... et kalejdoskopisk Billede, sammensat af Stumper og Stykker af hans Eventyr. Hvis der nu bare vil gnistre et Par *Tøner* op af denne brogede Masse, saa er det værste allerede overstaet. For har jeg først Udgangspunktet: *Motivet*, ja, saa er det ligesom, jeg selv træder tilbage: saa kan jeg maaske sige med Holger Drachmann:

Jeg er kun et Instrument,
Mesteren paa mig spiller.

Det, der foregaar *efter*, at Motivet har klinget i Sindet, er simpelthen en logisk Udformning af dette Motiv. Det er netop *den* Proces, som har fundet Udtryk i den Paastand, at har man i Ruinerne bare fundet *Taaen* af en klassisk Statue, saa kan Billedhuggeren paa Grundlag heraf forme det hele Billedværk. Ja ... og det er altsaa dette Arbejde, jeg nu skal i Gang med, med Henblik paa H.C. Andersen-Festerne i Odense.”³

Musikken til festspillet, som blev færdig i sidste øjeblik, indeholder en ouverture og 11 numre, som fortrinsvis består af melodrama. *Amor og Digteren* blev opført for fulde huse fem gange fra den 12. til den 16. juli 1930 i Odense og er ikke siden blevet opført i sin helhed.

Teksten og H.C. Andersen

Handlingen bygger først og fremmest på H.C. Andersens *Mit Livs Eventyr*,⁴ mens det dramatiske højdepunkt er hentet fra H.C. Andersens eventyr *Den uartige Dreng*.

Handlingen i Amor og Digteren⁵

Berlin, nytårsaften 1845 i et hotelværelse på "Unter den Linden". Mens regnen siler ned udenfor, vandrer den ensomme digter hvileløst og frysende rundt i slåbrok og tøfler. Han kalder på opvarteren, som pusler om ham og bringer ham brænde og æbler. Digteren lægger æbler på bilæggerovnen og lægger sig på sofaen for at hvile. Da opvarteren efter at have ønsket ham godnat er gået, står han op igen for at låse døren og sikre sig, at ingen har gemt sig under sengen, i garderoben eller under sofaen. Han lægger sig igen på sofaen og klager over savnet af en pige. Da han er faldet til ro på sofaen, falder han halvt i søvn, og æblerne begynder at synge om den drømmende pebersvend. Derefter taler digteren videre om et minde, der har rørt på sig i digteren, og han griber ud efter et billede af sin tilbedte, der står på bordet, og han må bittært erkende, at selv om hun ved, at digteren ligeledes er i byen, opsøger hun ham ikke. Han har kun erindringen tilbage. Han stiller billedet tilbage på bordet, således at han stadig kan se det, og imens synger æblerne om den silende regn.

Digteren farer op ved en banken på døren; han åbner, og ind smutter en lille våd og frysende dreng med bue og pile. Digteren tager ham på skødet, byder ham på varme, vin og stegte æbler, alt imens han priser hans skønhed og pilenes herlige kulører. Pludselig springer drengen ned på gulvet og begynder at danse. Digteren prøver at fange ham og spørger, hvem han er. Drengen afslø-

rer sig som Amor, sigter med sin bue og pil på billedet af digterens elskede, men digteren stiller sig i vejen, og Amor sender pilen ind midt i hans hjerte. I sin smerte og harme smider digteren Amor på porten.

Ind træder i stedet en gæst fra operaen, en statist i udklædning. Gæsten fortæller, at han ikke havde penge til en billet til operaen og lod sig derfor hverve til soldat i "Norma" for at høre den svenske Nattergal, Jenny Lind, i titelrollen. Han blev desværre alt for bevæget og blev smidt ud samme aften, men han "hørte i Kulissen, der blev sagt, til Dem hun kører efter sidste Akt."

Da gæsten er gået, klæder digteren sig hurtigt om, og stuen pyntes med juletræ og gaver, og kort efter træder Jenny Lind ind og hilser ham således: "Min kære Broder, Andersen, min Ven!" Efter et varmt og glædeligt gensyn synger Jenny Lind to sange for ham: *Italiensk Hyrdearie* og *Vi elsker dig, vort høje Nord*. Herefter fortæller digteren om sin fattige barndom og de eventyr, der udsprang deraf, alt imens et vandretæppe med billeder fra eventyrerne ses i baggrunden.⁶ Til sidst forenes de to kunstnere i sang om den store himmelklokke, som de begge stræber efter ad hver sin vej, og mens vandretæppet illustrerer Odense bys fest for H.C. Andersen i 1867, mindes digteren, at han engang var blevet spået, at Odense by ville fejre ham med lys og fest, hvortil Jenny Lind svarer: "Da faar De af en Søster Hyldestkysset." Mens musikken fortsættes, ændres baggrundsbilledet til sidst til nutidens Odense, og skuespillet ender med divaens, korets og Odense bys hyldest til digteren i 1930.

Skuespillet og Mit Livs Eventyr

I det følgende gennemgås forskelle og ligheder mellem *Amor og Digteren* og *Mit Livs Eventyr* med henblik på, hvad Sophus Michaëlis lod sig inspirere af, hvad han anvendte direkte, og hvad han omskrev for heraf at sammensætte en handling, der havde sin egen indre logik og dramatiske gang. Det gennemgående tema i *Amor og digteren* er H.C. Andersens forelskelse i den svenske sangerinde Jenny Lind. Ifølge *Mit Livs Eventyr* havde han gjort Jenny Linds bekendtskab i København 1840. Hans beundring for hende voksede, og i løbet af 1843 og 1845, hvor hun atter var på besøg i København, blev han forelsket i hende.

I efteråret 1845 boede Jenny Lind hos Bournonville, og H.C. Andersen besøgte hende næsten dagligt. Inden hun atter forlod København, holdt hun en afskedsfest, hvorom H.C. Andersen skrev:

“Før sin Afrejse gav hun i Hôtel Royal en stor Middagsfest, hvortil alle, som havde, hvad hun kaldte, gjort hende Tjenester, vare indbudne, og jeg troer Alle, paa mig nær, fik en lille Erindring om hende; *Bournonville* overrakte hun et Sølvbæger med Indskrift: Til Balletmester *Bournonville*, der havde viist sig som en Fader imod mig, i Danmark mit andet Fædreland; i de Taksigelsens Ord *Bournonville* udtalte, lod det, at nu vilde alle Danske være hans Børn for at blive *Jenny Linds* Broder! ‘Det blev mig for Mange!’ svarede hun spøgende. ‘jeg vil saa hellere vælge een for dem Alle som Broder! vil De, Andersen! være min Broder?’ og hun nærmede sig mig, klinkede med det fulde Champagneglas, og Broderens Skaal blev drukket.”⁷

H.C. Andersen afslutter dette tilbageblik således:

“det tør jeg udsige: at ved *Jenny Lind* har jeg først forstaaet Kunstens Hellig-

hed, ved hende har jeg lært, at man maa glemme sig selv i det Høieres Tjeneste! Ingen Bøger, ingen Personer have bedre og mere forædlende, for en Tid, virket ind paa mig som Digter end *Jenny Lind*.”⁸

I december 1845 var begge kunstnere i Berlin. H.C. Andersen havde travlt med at besøge venner, og dog var han én aften alene hjemme. Han skriver:

“Det var *Juleaften*. (...)

Netop denne Aften, som jeg siden hørte af de Mange, der gjestfrit og gjerne saae mig. (...) *Jenny Lind* var i Berlin. (...) og det havde længe været min deiligste Phantasie, at tænke mig *Juleaften* tilbragt hos hende, jeg var forvisset om, at var jeg paa den Tid i *Berlin*, skulde jeg denne Festaften være i hendes Selskab. Det var mig en saadan fix Overbeviisning, at jeg afslog Indbydelser af Vennerne i *Berlin*, og da saa Aftenen kom, – var jeg ikke indbudt af *Jenny Lind*, og sad ganske eensom i Hotellet, følte mig saa forladt (...) Morgenen derpaa var jeg ærgerlig, barnagtig ærgerlig over min spildte *Juleaften*, og jeg sagde *Jenny Lind*, hvor trist jeg havde tilbragt den. ‘Jeg troede, De var hos Prindser og Prindsesser!’ sagde hun; da fortalte jeg hende, at jeg havde afslaet alle Indbydelser for at være hos hende, og at Det havde jeg glædet mig til i lang, lang Tid, ja derfor var jeg netop i Julen kommen til *Berlin*.

‘Kind!’ sagde hun smilende, strøg sin Haand hen over min Pande, loe af mig og sagde, ‘det faldt mig aldrig ind, jeg var desuden buden ud, men nu maa vi gjøre *Juleaften* om, nu skal jeg lade Træet tænde for Barnet! Nytaarsaften staar *Juletræet* hos mig!’ Og netop Aarets sidste Aften stod for mig alene hos hende et lille Træ med Lys og Stads; (...) *Jenny Lind* gav en stor Arie og et Par svenske Sange, det var en ganske festlig

Soirée, og jeg fik *alle* Juletræets Foræringer.”⁹

Den juleaften, som H.C. Andersen tilbragte alene på sit værelse, og nytårsaftenen hos Jenny Lind har Michaëlis slået sammen til én, nytårsaften, men i to dele med to optrin imellem. Første del svarer til juleaften, hvor digteren længes efter Jenny Lind, mens anden del svarer til Nytårsaften, blot med den forskel, at Jenny Lind kommer til H.C. Andersen i stedet for omvendt. Herved forenkles handlingen, og de dermed forbundne scenskift undgås. H.C. Andersens egen beskrivelse af længslen og savnet benyttede Michaëlis imidlertid ikke. I stedet har han hentet nogle strofer fra *Mit Livs Eventyr* bd. 2:

“Hvil sødt,
Som var Du lagt i Dødens Skrin,
Du min Erindrings Rose, faur og fiin!
Du er ei Verdens meer, du er kun min,
For Dig jeg synger, mine Taarer trille –
[denne sætning er udeladt hos Michaëlis]
Natten er smuk, Natten er stille; –
Dødt! – Alt er dødt.”

II Chor
Du Pebersvend! vor Sang du veed:
‘Gaa Du iseng, træk Nathueen ned,
Speil Du Dig ret i Drømmenes Elv,
Du seer helst Dig selv og drømmer Dig selv.

Den Ensomme
Ja, i mig selv ligger gjemt en Skat,
Hvad veed den om Tankerne mangan Nat,
Om Taarer, som lønligt rinde,
Den lydløse, bitre Taarernes Elv,
Der ruller saa tungt, uden Vove.
– En Pebersvend tænker kun paa sig selv,
Lad ham sove!”¹⁰

Strofe II, line 1-4, benytter Michaëlis til en scenisk/musikalsk pointe, idet han lader ko-ret (af æbler) synge, mens digteren ligger og drømmer på sofaen. Før strofen “Hvil sødt” skrev H.C. Andersen:

“Der er i det menneskelige Hjerte Aflukker, som Ingen, selv vore Kjæreste, faae Lov at see ind i, hos en Digter klinge tidt dybe Toner derfra; man veed ikke, om det er Digtning eller Virkelighed; ogsaa gjennem mit Livs Eventyr tone saadanne Melodier, de tilhøre mig selv saa lidt, at kun Poesien har her Ord om, hvad der maaskee bevægede uendeligt dybt og var Dage og Nætters Liv og Tanke.”¹¹

I *Mit Livs Eventyr* får stroferne på den baggrund en betydning af, hvad smerte affødte i H.C. Andersens sind – en langt dybere og mere omfattende betydning end blot længslen og savnet af en pige. Michaëlis forbandt digterens indledende bemærkninger og selve digtet med forelskelsen i Jenny Lind, og han skabte på denne måde sammenhæng i skuespillet mellem forelskelsen og erindringen derom med udgangspunkt i H.C. Andersens egne ord.

Som H.C. Andersen skrev i forbindelse med Jenny Linds afskedsfest, var der en dyb forståelse mellem de to kunstnere. De blev aldrig elskende, men var som bror og søster hele livet igennem. Michaëlis tog udgangspunkt i deres fælles kunstneriske stræben, og deres respekt og beundring for hinanden kommer til udtryk i deres dialog i anden halvdel af stykket. Han lader blandt andet Jenny Lind sige:

“For mig er Klokken ikke underjordisk
Den kimed oppe fra det fjerne Blaa,
hvor mig den som en Længsel kaldte paa.”

hvertil H.C. Andersen svarer:

“I mig en rastløs Længsel laa
mod Klokken, sunket under Aa.
Af Strømmen drog jeg den paany
og løfted den igen mod Sky.”

Jenny Lind slutter dialogen om klokken, som digteren kalder ”den store Himmelklokke, hvis fjerne Toner vore Længsler lokke” med følgende replik:

“Jeg ser den synke som en Sol
i Havets sitrende symbol.
Vi søger den ad hver sin Sti
som evig Sang og Poesi.”

Her har Michaëlis hentet inspiration fra H.C. Andersen s eventyr *Klokken*, der handler om kongesønnen og den fattige konfirmand, der begge finder himmelklokken i skoven. Eventyret slutter således:

“Han [den fattige konfirmand] var kommen der ligesaa tidlig, kommen der ad sin Vei, og de løb hinanden imøde og holdt hinanden i Hænderne i Naturens og Poesiens store Kirke, og over dem klang den usynlige hellige Klokke, salige Aander svævede i Dands om den til et jublende Halle-luja!”¹²

Som natur og poesi her gik op i en højere enhed, således også hos Michaëlis sang og poesi; ikke bare i ord, men de to kunstarter og de to kunstnere forenes her, idet Carl Nielsen lader dem synge sammen – digteren på én dyb tone og Jenny Lind i sopranlejet – den dybe og den høje klokke. Dette er den eneste gang H.C. Andersen synger. I et interview udtalte Carl Nielsen selv derom:

“- Tanken om en H.C. Andersen-Opera har De altsaa opgivet?

- Ja! Og De kan jo selv forstaa hvorfor. Kan man tænke sig H.C. Andersen synge? Kan De forestille Dem Andersen udtrykke sig i en stor Arie ... nej, vel? Det kan

man vanskeligt tænke sig.

- Men skal Eventyrdigteren da ikke synge i Deres og Michaëlis' Festspil?

- Ja, det ved jeg ikke rigtig endnu. Det staar mig ikke helt klart. Det er muligt, jeg vil lade ham nynne nogle enkelte, ganske monotone Toner .. sådan at den gamle Digter ligesom *hensynker* til sin egen stilfærdige og ensformige Nynnen ... men det har jeg altsaa ikke paa det rene endnu. Om *ekspansiv* Sang kan der i hvert Fald ikke være Tale i Forbindelse med H.C. Andersen. Denne Digterskikkelse kan ikke fremføres af en Heltetenor!”¹³

Derimod synger Jenny Lind to særskilte numre: *ARIA, Italiensk Hyrdearie* med tekst af Guido Calvanti og *Vi elsker dig, Vort høje Nord* med tekst af Michaëlis. Disse to sange svarer til de sange, Jenny Lind sang nytårsaften ifølge *Mit Livs Eventyr*: “Jenny Lind gav en stor Arie og et Par svenske Sange.”

Sophus Michaëlis endte sin nytårsaften med de to kunstneres hyldest til hinanden. Første del af aftenen handler om den forelskede H.C. Andersen, som i sin lange monolog blandt andet siger:

“Jeg savner noget! – skal jeg Navnet sige?
Det er just ikke af en sjælden slags!
Jeg savner – ja – en lille, bitte Pige –
ak Herre Gud! nu ler man ad mig straks!
Tør jeg da aldrig elske, aldrig sværme?”

Jenny Lind gengældte aldrig H.C. Andersens følelser og erotiske længsler – og i overensstemmelse hermed sluttede Michaëlis sit stykke med de tos forening på det åndelige plan.

Alligevel spiller Amor med sine pile en central rolle i festspillet med den dramatiske situation, hvor digteren rammes i hjertet af hans pil. H.C. Andersens eventyr *Den Uartige Dreng* falder i to dele; første del

handler om Amors besøg hos den gamle digter, og anden del om digterens advarsler mod Amors pile. Det er første del Michaëlis bygger sin tekst på. Fra eventyret har Michaëlis hentet sceneanvisningerne: regnvejret, kakkelovnen, de stegte æbler og den varme vin. Også handlingsgangen overførtes til stykket, blot med den ændring, at Amor først sigtede mod billedet af Jenny Lind, og derefter skød digteren i hjertet. Tekstligt er scenen kort, og nok indeholder den en dramatisk situation, men som forbindelsesled mellem de to afdelinger af nytårsaften, er den i virkeligheden ganske overflødig, og – skal man tro skildringen af H.C. Andersens længsler – så er han allerede ramt af kærlighedens pil. Til gengæld er inspirationsgrundlaget i *Den Uartige Dreng* vigtigt for Carl Nielsen, som satte musik til den trøstesløse regn, Amors dans og endelig Amors afsendelse af pilen ind i digterens hjerte.

Til at forbinde de to dele anvendte Michaëlis en anden episode fra *Mit Livs Eventyr*; H.C. Andersen fortæller, at en tysk digter og skræddermester i vinteren 1845-1846 stod ved hotellet *Unter den Linden* og ventede på ham for at aflægge ham et visit.¹⁴ H.C. Andersen ville give den fattige poet nogle penge, men skammede sig over det, og indbød ham i stedet til at høre Jenny Lind. Hertil svarede den tyske digter:

“Jeg har hørt hende!” sagde han med et Smil. ‘Ja, jeg havde jo ikke Penge til at købe Billet, men saa gik jeg hen til Formanden for Statisterne og spurgte, om jeg ikke en Aften kunde blive Statist i ‘Norma’, og man antog mig; jeg blev klædt som romersk Kriger, fik et stort Sværd ved Siden og kom ind paa Theatret, hørte hende bedre end alle Andre, jeg stod tæt ved hende, ak, hvor sang hun! hvor spillede hun! jeg kunne ikke lade være, jeg maatte græde derved,

men det maatte man ikke. Formanden forbød det, han blev vred og vilde ikke oftere lade mig komme med, thi man tør ikke græde paa Theatret.”¹⁵

Hos Michaëlis blev statisten smidt på porten samme aften, men han nåede at høre Jenny Lind sige, at hun ville besøge H.C. Andersen efter sidste akt. Den tyske digter bringer budskabet til den berømte digter om, at Jenny Lind er på vej, og griber det som en anledning til selv at besøge ham og udtrykke sin beundring for hans eventyr. Dette optrin har været en sjov afveksling: en romersk legionær midt i en romance i 18-hundredetallet, men han var primært den vigtige person, der oplyste H.C. Andersen og publikum, om at Jenny Lind nu kom på scenen, og dermed knyttede han første del af nytårsaften sammen med anden del.

Da de to kunstnere omsider er på tomandshånd, fortæller H.C. Andersen om sin barndom og de deraf fødte eventyr: *Hun duede ikke, Skræppeskoven, Hyldemor, Klokkedybet* – symbolet for Jenny Linds og H.C. Andersens stræben. Disse eventyr var illustreret på vandretæppet. Festspejlet sluttede med et billede af en fremtidsdrøm. Michaëlis lader H.C. Andersen sige:

“En gammel Kone som en venlig Fe har spaaet mig, en Gang jeg skulde se min Fødeby, af Festblus overdrysset.”

Denne spådom findes i begyndelsen af *Mit Livs Eventyr*. H.C. Andersen vil som 14-årig til København, mens hans mor vil have ham i skrædderlære:

“Jeg græd, jeg bad, og tilsidst gav min Moder efter, men lod dog først en gammel, saakaldet ‘klog Kone’ fra Hospitalet hente, og denne i Kort og Kaffe spaae mig min Fremtids Skjæbne. ‘Hendes Søn bliver en stor Mand!’ sagde den Gamle, ‘til Ære for

ham skal engang *Odense* By blive illumineret'.¹⁶

H.C. Andersen blev den 6. december 1867 udnævnt til æresborger i Odense, og i den anledning blev der holdt en stor fest for ham med fakkeltog og anden festivitas. Slutscenen fremstiller således på en gang flere tidspunkter i H.C. Andersens liv og eftermæle:

1845	Drømmen om opfyldelsen af spådommen nytårsaften med Jenny Lind.
1867	Opfyldelsen af drømmen, da H.C. Andersen blev æresborger i Odense.
1930	Festlighederne i forbindelse med digterens 125 års fødselsdag.

Michaëlis *Amor og digteren* hviler, som vist, nøje på H.C. Andersens egne skrifter.

Spørgsmålet er imidlertid, om billedet af eventyrdigteren af den grund bliver dækkende og tilfredsstillende. Generelt syntes anmelderne ikke om teksten. Blandt andre skrev William Behrend i *Berlingske Tidende*:

“Dette er jo ikke den hele Andersen, ikke den ‘rigtige’ Eventyrdigter, Humor, Sarkasme, Fantastik bliver der ikke Plads til i Skildringen af den følsomme Poets erotiske Situation. Men denne er givet i saa smittende elegante og fint turnerede Vers, som Sophus Michaëlis kan skrive dem.”¹⁷

Langt mere kritisk er anmeldelsen i *Fyns Venstreblad*:

“Skuffelsen var selve Festspillet ‘Amor og Digteren’, saaledes som det foreligger fra Sophus Michaëlis’ Haand. Der var ingen Festivitas over dette Arbejde, ingen

Idé. [?] Man mærker bestandig Skrivebordsinspirationens Aandenød gennem Udførelsen, gennem Form, som ofte bliver saa skødesløs, at Verset nærmer sig det parodiske i Rimet. [...] Der har foresvævet Digteren noget om en allegorisk Udnyttelse af det underfundige lille Æventyr om den uartige Dreng, et fortræffeligt Sujet, men Æventyret har mistet sin Poesis skælvende Sjæl, dissekeret paa det snørklede Skrivebord. [...] Og Skildringen af Digteren selv, af H.C. Andersens Ejendommelighed, af hans Kærlighedstrang er glippet. Denne Psykologi overbeviser ikke. Dette er ikke udsprunget af en indre Nødvendighed. Det sættes ind i Skuespillet som en givet Størrelse, uden Redegørelse, som ene giver en scenisk Figur Liv og varme. Sophus Michaëlis har bragt Andersen paa Scenen som en Panoptikonfigur og har ikke forsøgt eller ikke formaaet at lægge noget til eller trække noget fra en traditionel Forestilling om ham.”¹⁸

Ikke desto mindre har Sophus Michaëlis i samarbejde med Carl Nielsen skabt et lille stykke, som hænger sammen. Bliver stykket ikke fundet egnet til genopførelse i sin helhed, så vil Carl Niensens musik, specielt ouverturen, som Emil Telmányi kaldte “en yngre, yndig Søster til Mascarade-Ouverturen”¹⁹ og *Italiensk Hyrdearie* holde liv i *Amor og Digteren*, så længe der er publikum til hans kompositioner, og sandt er det, at uden Michaëlis’ tekst havde vi aldrig kunnet læse følgende:

“Hvordan nu selve Eventyrdigteren i sin Himmel kan sidde og reagere over for disse Odense-Dage – sikkert er det, Carl Niensens Toner skal nok gøre ham fornøjet. Han vil trykke sin fynske Landsmand til Digterbrystet og sit Kalvekros og erklære: ‘Musiken lød velsignet!’”²⁰

Noter

- ¹ For nærmere oplysninger om musikken tilblivelse henvises til forordet til *Amor og Digteren* i det kommende bind: *Carl Nielsen, Works*. Published by the Carl Nielsen Edition, The Royal Library. Series I, Volume 9. Edited by Kirsten Flensborg Petersen og Elly Bruunshuus Petersen.
- ² Citeret fra John Fellow, *Carl Nielsen til sin samtid*, København 1999, s. 515.
- ³ *Fyns Tidende*, 3.4.1930, citeret fra John Fellow, *op. cit.*, s. 554-556.
- ⁴ Sophus Michaëlis kan have anvendt udgaverne *Mit Livs Eventyr*, bd. 1-2, København 1926, *Mit Livs Eventyr*, bd.1. Barndom og Ungdom: til Brug for Mellemskolen udg. af Dansk lærerforening, København 1929 og evt. *Mit Livs Eventyr*, udgivet af Gyldendal i Gyldendals Klassikerserie, København 1930. De i artiklen forekommende citater er fra *Mit Livs Eventyr*, Nordisk forlag A.S., Haslev 1996.
- ⁵ Jf. Sophus Michaëlis' tekstbog, som han sendte til Carl Nielsen. (DK-Kk, CNA, VIII, 145).
- ⁶ Malet af teatermaleren Carl Christian Lund (1885-1940).
- ⁷ H.C. Andersen, *Mit Livs Eventyr*, bd. 1 s. 300, Haslev 1996.
- ⁸ H.C. Andersen, *op. cit.*, bd. 1 s. 300.
- ⁹ H.C. Andersen, *op. cit.*, bd. 1 s. 342-343.
- ¹⁰ H.C. Andersen, *op. cit.*, bd. 2 s. 12-13.
- ¹¹ H.C. Andersen, *op. cit.*, bd. 2 s. 12.
- ¹² "Klokken" i *H.C. Andersens Nye Eventyr 1844-48, Historier 1852-55*, København 1964, bd.2, s. 208.
- ¹³ *Fyns Tidende*, 3.4.1930, citeret fra John Fellow, *op. cit.*, s. 554-556.
- ¹⁴ Gottfried Worch, tysk skrædder og digter, 1810-1881.
- ¹⁵ H.C. Andersen, *op. cit.*, bd. 1 s. 342-343.
- ¹⁶ H.C. Andersen, *op. cit.*, bd. 1, s. 50.
- ¹⁷ *Berlingske Tidende*, 13.7.1930.
- ¹⁸ *Fyns Venstreblad*, 13.7.1930.
- ¹⁹ *Politiken*, 13.7.1930.
- ²⁰ *Politiken*, 13.7.1930.